

actiam

VGZ

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Kwartaalrapport 3^e kwartaal 2022

Inhoudsopgave

Ontwikkelingen

Nieuws en trends in het derde kwartaal – 3

Thema onder de loep

De S in ESG – 4

Impact

Beleggen met impact – 7

Actief rentmeesterschap

Engagements – 8

Belegbaar universum

Nieuwe in- en uitsluitingen – 17

Doelstellingen

Voortgang op doelstellingen – 18

Xander van den Biggelaar

Senior Portfolio Manager Sustainable Investing, VGZ

Voor u ligt het MVB-kwartaalrapport van Coöperatie VGZ. Hierin gaan we in op de ontwikkelingen op MVB-gebied in het afgelopen kwartaal. Naast algemene MVB-ontwikkelingen gaat het rapport in op hetgeen wij als VGZ hebben gedaan om de wereld een stukje mooier te maken. Hierbij gaat het om impact beleggen en actief rentmeesterschap. Het speciale thema dit kwartaal is de S in ESG, hierover meer in de introductie van Dennis en verderop in de rapportage.

We werken samen met Actiam aan het continue verduurzamen van onze beleggingen. Zo is afgelopen kwartaal hard gewerkt aan het MVB-beleid voor 2023 dat binnenkort op onze website verschijnt.

Het derde kwartaal heeft daarnaast in het teken gestaan van de ontwikkeling van onze impact investeren activiteiten.

Komend half jaar zal in het teken staan van impact investeren. Waar we nu alleen nog in ESG-bonds beleggen wordt komende tijd uitgedacht en vastgesteld wat we als VGZ nog meer kunnen en willen doen.

Tenslotte wordt ons beleggingsteam per 1 november wederom versterkt met een nieuwe collega. Zij zal zich vooral gaan richten op impact investeren waar we als VGZ vol op inzetten.

Veel leesplezier gewenst!

Dennis van der Putten

Hoofd Sustainability & Corporate Strategy, Actiam

Ooit was het idee dat je na de pensioendatum binnen een beperkt aantal jaren zou overlijden. Dat idee is allang achterhaald. De gemiddelde levensverwachting is opgelopen tot 84 jaar voor mensen die nu geboren worden, aldus het CBS. En de levensverwachting blijft oplopen. Het aantal jaren dat we later met pensioen gaan stijgt ook, maar minder snel. Dat betekent dat we of meer moeten gaan sparen voor het pensioen of dat we minder per maand uitgekeerd krijgen, waardoor voor een groot aantal mensen armoede op de loer ligt.

Langer doorwerken kan dan het motto zijn. Het vervelende is dat oude mensen te vaak niet als volwaardige medewerkers worden gezien. Daarnaast is het relatief duur ze in dienst te nemen of te houden. Tel daarbij op de sterk oplopende inflatie en de donkere wolken pakken zich samen boven de Nederlandse pensionado (van de toekomst). Toenemende armoede onder ouderen, maakt deel uit van een bredere trend inclusief manieren hoe daar mee om te gaan: "elderly survival". Het is een samenvattende term voor hoe ouderen geholpen worden om op een menselijke en leefbare manier hun oude dag te beleven. Of letterlijk door te komen.

Een leefbaar inkomen in elke fase van je leven vormt hiermee een uitdaging. In de documentaire '[Your 100 year life](#)' wordt hierover de noodklok geluid dat we ons moeten voorbereiden op een andere manier van pensioen genieten, waarbij we rekening moeten houden met de impact van ouder worden. Tot die tijd hebben beleggers een rol te spelen in deze transitie door meer aandacht te geven aan sociale componenten als het gaat om duurzaamheid, zowel voor de toekomstige generatie als voor de pensionado's van de toekomst.

Algemene ontwikkelingen

Nieuws en trends in het derde kwartaal van 2022

Ontwikkelingen op de olie- en gasmarkt

De oorlog in Oekraïne heeft grote gevolgen voor de olie- en gasmarkt en daardoor ook voor de winsten van olie- en gasbedrijven. Regelmatig wordt de vraag gesteld of de gascrisis de visie op de toekomst van de olie- en gasbedrijven beïnvloedt. Op korte termijn lijkt het (verlengd) gebruik van bijvoorbeeld kolenenergie een acceptabele maatregel om in de acute energievoorziening te voorzien. Dit betekent echter niet dat op lange termijn de gestelde doelstellingen onder het klimaatakkoord ook vertraagd moeten worden. De lange-termijnvisie op de olie- en gasector verandert namelijk niet. De International Energy Agency verwacht nog steeds dat voor 2030 de olievraag piekt waarna deze zal dalen. Het is afhankelijk van het mondiale klimaatbeleid hoe snel deze daling zal gaan. Ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare energie gaan echter zo snel dat een daling van de olie- en gasvraag onontkoombaar is. Door de hoge gas- en elektriciteitsprijzen loont het momenteel te investeren in verduurzaming en zijn nieuwe technologieën sneller winstgevend. Dit zal de transitie naar verwachting versnellen. Dat betekent niet dat de olie- en gasector volledig moet worden uitgesloten, maar het is belangrijk om alleen in de olie- en gasbedrijven te beleggen die laten zien dat zij de capaciteit hebben de transitie te maken en die nu al de juiste stappen zetten hun klimaatdoelen te bereiken.

Lancering van de collectieve impact coalitie gericht op digitalisering

Eind september is de Digital Collective Impact Coalition van de World Benchmark Alliance (WBA) gelanceerd. ACTIAM heeft als partner van de coalitie het *Investor Statement on Ethical Artificial Intelligence (AI)* ondertekent en zal, mede namens VGZ, engagement voeren met twee bedrijven. Deze nieuwe samenwerking heeft tot doel het bewustzijn over de ethische vraagstukken rondom kunstmatige intelligentie te vergroten en in contact te komen met bedrijven die zich nog niet publiekelijk uiten over de ethische dilemma's van hun AI-activiteiten. Dit is een belangrijk onderwerp binnen een digitale economie waarin AI een steeds belangrijkere rol speelt. Hoewel AI veel positieve bijdragen kan leveren, zijn er tal van voorbeelden waarin het leidt tot ongewenst of onethisch gedrag. Dit kan mensen en gemeenschappen schaden, maar ook de

reputatie van bedrijven. Amazon heeft bijvoorbeeld een op AI gebaseerd wervingssysteem teruggedraaid dat een negatieve vooringenomenheid tegen vrouwen ontwikkelde. Niet alleen maakt verantwoordelijke AI deel uit van de *social license to operate* van bedrijven, strengere regelgeving over het onderwerp leidt ook tot nieuwe risico's voor bedrijven. Momenteel wordt nieuwe EU regelgeving verwacht die gericht is op de potentiële risico's van AI voor de grondrechten van mensen.

Bio-akoestiek pilot programma

ACTIAM werkt samen met Fidelity International, NN Investment Partners en Nomura Asset Management voor de meting van de voortgang van bedrijven bij het verminderen van hun biodiversiteitsimpact. Samen met het Franse bedrijf Green Praxis wordt in een pilotstudie een methode ontwikkeld biodiversiteit te meten op basis van bio-akoestiek.

Green PRAXIS gebruikt bio-akoestiek om de kwaliteit van een ecosysteem te analyseren. Bio-akoestische metingen helpen beoordelen of herbeboste of bestaande bossen in staat zijn hun biodiversiteit goed te behouden. Hoewel de technologie niet nieuw is, wordt deze steeds meer gebruikt voor natuurbescherming en het volgen van bepaalde diersoorten. Voor deze studie wordt bio-akoestiek gebruikt om de biodiversiteitsniveaus te meten binnen meerdere productielocaties van palmolie. De studie wordt uitgevoerd in Indonesië op de palmolie plantages van het deelnemende bedrijf.

Palmolieproducenten kunnen, als zij duurzamer opereren, de langetermijn opbrengsten verhogen, meer beboste gebieden behouden en de biodiversiteit helpen te behouden. Daarnaast is het van belang dat zij ontbost gebied herbebossen. Met deze studie willen de investeerders leren in welke mate biodiversiteit afhangt van de verschillende scenario's van landgebruik. Ook kunnen zij met deze nieuwe data de positieve biodiversiteitsimpacts van natuurbescherming in palmolieplantages beoordelen.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Bij duurzame investeerders krijgen klimaat- en milieuonderwerpen verreweg de meeste aandacht. De sociale thema's - de S van ESG - blijven hierbij vaak achter. De huidige economische crisis, die er toe leidt dat steeds meer mensen moeten kiezen tussen eten of hun huis verwarmen, vraagt er om dat sociale overwegingen meer op de voorgrond komen. Dit is essentieel voor een duurzame samenleving waarin zowel mens als planeet centraal staan. Maar waarom krijgen maatschappelijke thema's minder aandacht, waarom is dit onterecht en wat is de rol van investeerders hierin?

Waarom krijgen maatschappelijke thema's minder aandacht?

Waar kwantitatieve gegevens de materialiteit van milieuonderwerpen aantonen, zijn voor sociale thema's vooral kwalitatieve gegevens aanwezig. In een data gedreven wereld die veel gebruik maakt van kwantitatieve modellen, kan dit verklaren waarom sociale onderwerpen minder aandacht krijgen.

Dit wil niet zeggen dat sociale thema's niet worden meegenomen door investeerders, maar ze worden meer traditioneel benaderd met een "doe geen schade"-lens met minimumnormen waar bedrijven aan moeten voldoen en uitsluitingen op basis van schendingen van erkende internationale normen zoals de UN Global Compact principes. Hoewel deze benadering noodzakelijk is om minimale sociale normen te beschermen, verdienen sociale thema's meer aandacht dan dit.

Bovenstaand punt kan worden geïllustreerd aan de hand van de ontwikkelingen binnen de EU-strategie voor duurzame financiering. Deze begon met de EU-taxonomie waarin zes milieudoelstellingen zijn vastgelegd. De sociale taxonomie, die moet helpen om sociale investeringen te categoriseren en bevorderen, heeft echter nog een lange weg te gaan. In februari 2022 werd een belangrijke eerste stap gezet met de publicatie van een eerste versie van de sociale taxonomie. Het tekort aan kwantitatieve sociale data verklaart mede waarom sociale thema's als minder tastbaar of materieel worden gezien. Het wekt daarom de indruk dat ze minder financiële risico's zouden veroorzaken. Wij stellen echter dat dit niet het geval is en zijn daarom blij dat er meer aandacht komt.

Waarom zouden sociale thema's meer aandacht moeten krijgen?

Het structureel niet voldoen aan fundamentele sociale ondergrenzen, zoals de groeiende ongelijkheid tussen mensen, kost mensen, bedrijven en de samenleving geld en leidt tot verlies van groeimogelijkheden. Er valt geld te besparen en te verdienen door meer in te zetten op sociale thema's. De stijgende kosten van levensonderhoud en de gevolgen daarvan voor mensen en bedrijven laten dit goed zien. De Covid-19-pandemie heeft de ongelijkheid al vergroot, maar dit wordt nu nog verder versterkt door de zeer hoge inflatie. De voedselinflatiekaart van de Wereldbank toont de mate waarin de prijs van voedsel in de consumentenprijsindex (CPI) is gestegen en laat zien dat deze in veel landen met 5% tot 30% is gestegen. Dergelijke verhogingen zijn beter beheersbaar voor de rijken maar leiden tot meer stress voor de armere bevolkingsgroepen die het al moeilijk hebben. Dit wordt nog verergerd door de energiecrisis, waarbij de prijzen van aardgas en andere grondstoffen naar recordniveaus stijgen. Dit wordt bevestigd door het VN Wereld Sociaal Rapport 2020. Zij stellen dat ongelijkheid, die op veel plaatsen toeneemt, niet alleen de mensen die in armoede leven treft, maar ook de economie als geheel. Daarnaast kunnen ze ook leiden tot toenemende ontevredenheid en mogelijk tot geweldadige politieke onrust, met grote economische consequenties.

Dit is direct relevant en materieel voor bedrijven. Door de sterk gestegen kosten van levensonderhoud is de hoeveelheid vrij besteedbaar inkomen verminderd, wat voor armere huishoudens leidt tot meer financiële druk, minder sociale interacties en een slechtere gezondheid, met inbegrip van geestelijke gezondheid. Dit heeft een directe impact op de economie door de daling van niet-essentiële uitgaven, maar ook een indirecte impact door de verslechtering van de gezondheid van mensen, wat leidt tot meer ziekteverzuim en verminderde productiviteit. Een WHO-factsheet over geestelijke gezondheid schat dat elk jaar 12 miljard werkdagen verloren gaan aan depressie en angst, wat leidt tot een productiviteitsverlies van 1 biljoen dollar per jaar. Dus niet alleen mensen, maar ook bedrijven en de samenleving als geheel, hebben er baat bij als investeerders sociale thema's meer aandacht geven en zij er aan bijdragen dat mensen toegang krijgen tot fatsoenlijke werk- en levensomstandigheden.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Wat moeten investeerders doen?

Het ontbreken van kwantitatief meetbare gegevens mag geen reden zijn voor investeerders om sociale onderwerpen te negeren. Er is misschien meer creativiteit nodig, maar het is mogelijk om vooruitgang te boeken en te meten. Zelfs zonder wiskundige sociale modellen en tools weten we welke bedrijven het beter of slechter doen. In het raamwerk voor duurzaam beleggen dat VGZ hanteert wordt veel aandacht besteed aan het beheer van menselijk en sociaal kapitaal. Sociale onderwerpen zijn van wezenlijk belang voor bedrijven en dragen bij aan een beter risico-gecorrigeerd rendement en een grotere impact op de reële economie. Bijvoorbeeld, bedrijven met een sterk personeelsbeleid die hun medewerkers goed behandelen, zullen hier op de lange termijn baat bij hebben.

Amazon, dat wordt bekritiseerd vanwege zijn personeelsbeleid, had afgelopen jaar een personeelsverloop van 150% (vergeleken met een gemiddelde van 49% voor de transportsector, opslag en nutsvoorzieningen en 65% in de detailhandel). Het aantal arbeidsongevallen was in 2021 meer dan het dubbele van het gemiddelde in logistieke centra (zoals magazijnen en distributiecentra). In een uitgelekt intern memo staat dat het bedrijf vreest dat er binnen twee jaar in de Verenigde Staten onvoldoende werknemers gevonden kunnen worden als er niets wordt gedaan. Om dit soort risico's aan te pakken, wordt actief rentmeesterschap ingezet (inclusief stemmen tegen specifieke bestuurders) om verandering aan te moedigen en beleid te verbeteren. Als investeerder moeten we de duidelijk maken dat goed personeelsbeleid geen kostenpost is, maar bedrijven juist helpt om een stabiel personeelsbestand, een betere productiviteit en een lager verloop te realiseren.

Ondanks dat bijvoorbeeld de kwaliteit van een personeelsbestand niet altijd goed meetbaar is, buiten de verloopcijfers, zijn er andere manieren om voortgang vast te leggen. Het Platform Living Wage Financials werkt

bijvoorbeeld met een scoresysteem dat beoordeelt hoe bedrijven het UN Guiding Principles Reporting Framework implementeren. Het scoresysteem en de resultaten van de beoordelingen helpen investeerders met engagementgesprekken bedrijven te stimuleren stappen te zetten. Als onderdeel van de werkgroep voor de kledingsector zien we bijvoorbeeld dat bedrijven de stap moeten zetten van beleid naar actie om de kloof in leefbaar loon in de toeleveringsketen te dichten. Bedrijven die mensenrechtenrisico's beheersen en strenge audits en due diligence-onderzoeken uitvoeren, beïnvloeden niet alleen de werknemers in hun waardeketen positief, maar zijn ook beter voorbereid op mensenrechtenwetgeving, zoals nieuwe EU-wetgeving op het gebied van due diligence op mensenrechten in de EU-CSDDD.

Er zijn ook andere manieren waarop beleggers het verschil kunnen maken op sociaal gebied. Investeren in sociale obligaties is er één. Zo wordt het CADES-kader voor sociale obligaties, uitgegeven door de Franse sociale zekerheid, gebruikt om verschillende takken van de sociale zekerheid te financieren om zo bij te dragen aan de SDG's op het gebied van armoede, gezondheid, gendergelijkheid, het verminderen van ongelijkheid en duurzame steden en gemeenschappen.

Thema onder de loep

Waarom zouden investeerders meer aandacht moeten geven aan de S in ESG?

Een ander voorbeeld is om te investeren in mensen via sociale impact investeringen. De Social Impact Investing-organisatie Big Society Capital (BSC) in het VK rapporteerde dat de hoeveelheid social impact investeringen in het afgelopen decennium met een factor 10 is toegenomen. BSC streeft ernaar het leven van mensen in het VK te verbeteren door te investeren in oplossingen voor dakloosheid, geestelijke gezondheidsproblemen en obesitas bij kinderen.

Conclusie

Door de huidige situatie van torenhoge inflatie, energieprijzen en rentetarieven worden betaalbaarheid, eerlijke lonen en sociale zekerheid steeds belangrijkere thema's en ook steeds materiëler voor investeerders. Aangezien inclusieve groei de sleutel is tot een duurzaam en blijvend economisch herstel, is het belangrijk dat investeerders hun rol pakken en ervoor zorgen dat de S in ESG de aandacht krijgt die het verdient. Een gebrek aan meetbare gegevens is geen reden om er minder aandacht aan te besteden. Het is mogelijk vooruitgang te boeken en impact te maken, gericht op zowel de planeet als de mens.

Impact

Beleggen met impact

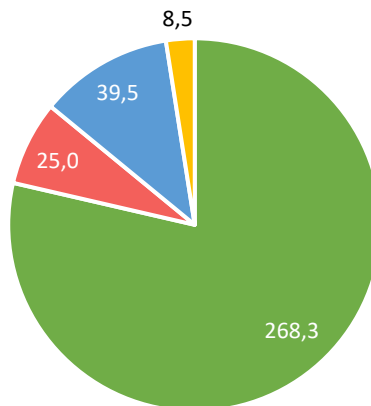
Impact-obligaties (medium impact, zie bijlage 1) passen bij de ambitie van VGZ om zo breed mogelijk bij te dragen aan de financiering van duurzame activiteiten. Er wordt onderscheidt gemaakt naar de volgende categorieën ESG-obligaties:

- Groen
- Sociaal
- Duurzaam
- Sustainability-linked*

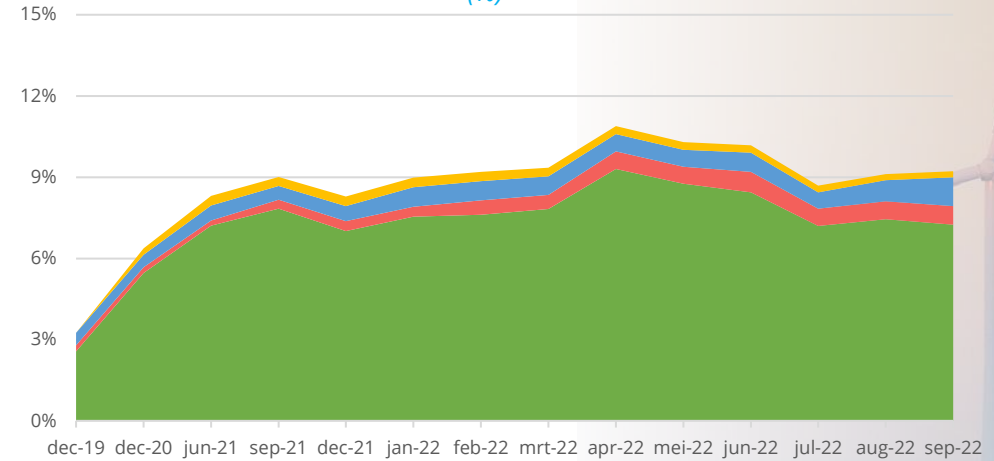
In het derde kwartaal zijn een aantal Impact-obligaties aan de portefeuille toegevoegd. Zo heeft VGZ onder andere groene obligaties aangekocht van Apple en Mitsubishi vanwege de bijdrage aan de klimaattransitie. Daarnaast is een sociale bond van de Franse bank BPCE aangekocht. De opbrengsten hiervan worden gebruikt voor MKB-leningen en leningen aan non-profit organisaties in economisch en sociaal achtergestelde stedelijke regio's in Frankrijk. De financieringen zijn gericht op baanbehoud of het creëren en revitaliseren van deze gebieden. Ook is in het derde kwartaal de eerste onderhandse impact-lening in het Export Credit Agency mandaat verstrekt. De opbrengsten hiervan worden gebruikt om de scheepvaart te verduurzamen.

Per eind van het derde kwartaal heeft VGZ € 341 mln. aan Impact-obligaties in portefeuille, een toename van 13 miljoen euro ten opzichte van het tweede kwartaal. Daarmee is iets meer dan 9% van de vastrentende portefeuille in Impact-obligaties belegd.

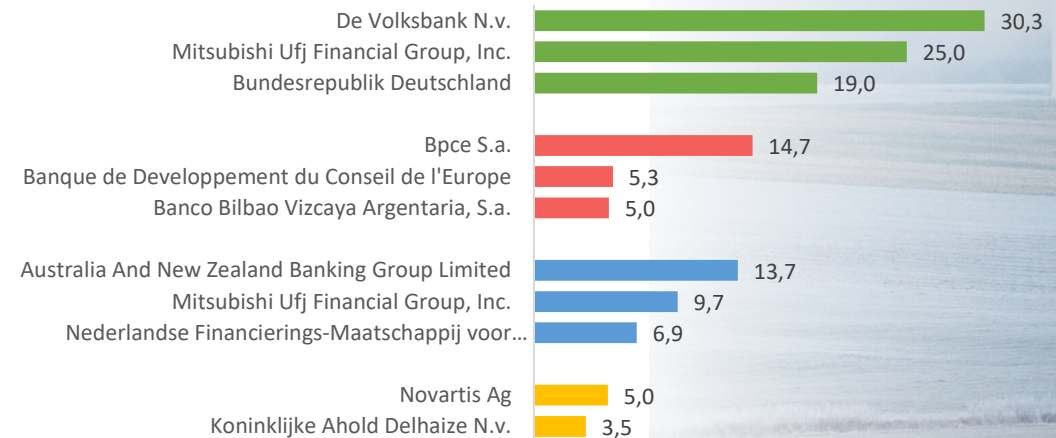
Omvang Impact-obligaties per categorie (€ mln.)

Aandeel Impact-obligaties in vastrentende portefeuilles (%)

Top 3 Impact-obligaties per categorie (AuM in € mln)

* Sustainability-linked bonds (SLB's) zijn obligaties waarbij de uitgever minder rente op de obligatie betaalt als vooraf vastgestelde duurzame doelstellingen worden gehaald.

Actief rentmeesterschap

Engagement over kinderarbeid in de cacao-industrie

ACTIAM heeft namens VGZ deelgenomen aan het thematische engagement van Sustainalytics 'Child labour in cocoa', dat tussen mei 2019 en september 2022 plaatsvond en zich richtte op grote bedrijven in de cacao-industrie: Nestlé, Hershey, Cargill en Mondelez. Het engagementprogramma richtte zich op onderwijs, leefbaar inkomen en het monitoren en verminderen van kinderarbeid.

Het thema is belangrijk omdat het tegengaan van kinderarbeid een van de maatschappelijke fundamenten voor een duurzame en rechtsvaardige economie is. Voor bedrijven die actief zijn in de cacao-industrie is kinderarbeid op plantages een terugkerend probleem. Deze bedrijven lopen hierdoor financiële-, reputationele-, en juridische risico's, mede vanwege campagnes van NGO's die kunnen leiden tot merkschade en lagere verkoopcijfers. Ook kunnen er juridische gevolgen optreden wanneer bedrijven mensenrechtenkwesties niet aanpakken. Vorig jaar werden bijvoorbeeld Mars, Nestlé en Hershey geconfronteerd met een rechtszaak over kinderslavernij in de Verenigde Staten, waarin zij worden beschuldigd al sinds 2001 "bewust te profiteren" van illegale arbeidsinzet van kinderen.

Helaas zijn de cijfers rondom kinderarbeid nog altijd te hoog en heeft de Covid-pandemie dit alleen maar versterkt. Volgens een rapport van de Internationale Arbeidsorganisatie en UNICEF is het aantal werkende kinderen tussen 2016 en 2020 verder toegenomen. De belangrijkste oorzaak die kinderen naar het werk drijft blijft armoede, aangezien gezinnen hun kinderen eerder aan het werk sturen als hun inkomsten onvoldoende zijn om in basisbehoeften te voorzien. Zo blijkt uit een rapport van het onderzoeksinstituut NORC dat binnen plattelandsgezinnen in de cacao-teeltgebieden van Ivoorkust en Ghana, bijna de helft (45%) van de kinderen werken.

In het engagementtraject met bovengenoemde bedrijven zijn deze thema's aan bod gekomen. Onderstaand is weergegeven welke inzichten er zijn

opgedaan en welke vooruitgang er is geboekt:

- Kinderarbeid in de toeleveringsketen is een complex probleem, aangezien bedrijven kennis moeten hebben van hun volledige toeleveringsketen, waarbij indirecte leveranciers moeilijker te identificeren zijn. Dit kwam naar voren in de engagementgesprekken van bedrijven die zich inzetten dit probleem aan te pakken. Zo proberen bedrijven de zakenpartners beter te leren kennen, meer lokaal aanwezig te zijn en hun directe toeleveringsketen uit te breiden om meer controle te krijgen.
- Nestlé was het eerste bedrijf dat de "Child Labour Monitoring and Remediation Systems" (CLMRS) introduceerde in 2012. Deze systemen zijn opgebouwd rond gemeenschapsbegeleiders die huishoudens bezoeken het bewustzijn te vergroten en kinderen te identificeren die betrokken zijn bij gevaarlijk werk. Via deze initiatieven wordt steun gegeven aan het kind, het gezin en de gemeenschap om het kind uit de arbeid te halen.
- Nestlé heeft ook een "Income Accelerator Program" opgezet, waarbij rechtstreeks een cash ondersteuning aan cacaoboeren zal worden betaald voor goede praktijken zoals het inschrijven van kinderen op school, activiteiten met een gediversifieerd inkomen en goede landbouw- en bosbouwpraktijken.
- Alle zeven bedrijven waar het engagement op was gericht, hebben zich aangesloten bij de Child Learning and Education Facility (CLEF), die tot doel heeft de toegang tot kwaliteitsonderwijs voor vijf miljoen kinderen in Ivoorkust te verbeteren tegen 2027.

Op basis van deze resultaten is het engagement met de genoemde bedrijven afgerond en afgesloten.

Actief rentmeesterschap

Engagement met TotalEnergies

In 2021 is ACTIAM mede namens VGZ een engagementtraject opgestart met TotalEnergies, een Franse olie- en gasproducent. Het engagement met het bedrijf betrof de aanleg van pijpleidingen in Oeganda en Tanzania: het Tilenga project en het East African Crude Oil Pipeline (EACOP) project, beide projecten een aanzienlijke negatieve impact hebben op de rechten van de lokale gemeenschap en een hoog risico vormen voor de biodiversiteit en ecosystemen in de gevoelige regio van Murchison Falls National Park in het noordwesten van Oeganda.

In het engagement dat ACTIAM opstartte met TotalEnergies werd het bedrijf gevraagd de projecten uit te stellen totdat er meer details beschikbaar werden gesteld over hoe het milieu en de lokale gemeenschappen rondom het project zouden worden beschermd. Daarnaast is in het engagement aan TotalEnergies gevraagd doelstellingen op te stellen om de mensenrechten te beschermen en de gevolgen voor de biodiversiteit te beperken.

Na meerdere engagementgesprekken en correspondentie met TotalEnergies is duidelijk geworden dat de doelstellingen van het engagement niet zouden worden gehaald. Gezien het gebrek aan vooruitgang, samen met andere factoren die verband houden met de beoordeling van TotalEnergies, inclusief de activiteiten van het bedrijf in het Noordpoolgebied en vraagtekens bij het klimaattransitieplan, is er begin 2022 besloten om het bedrijf te categoriseren als 'risicovol'.

Sinds dit besluit is de kritiek van maatschappelijke organisaties op beide projecten gegroeid. Dit is geëscaleerd doordat het Parlement van de Europese Unie op 15 september 2022 een noodresolutie heeft aangenomen, waarbij een duidelijke meerderheid verwijst naar de banden

van het bedrijf met mensenrechtenschendingen via deze projecten. De resolutie maakt onder meer melding van "intimidatie" en "immense risico's en gevolgen voor lokale gemeenschappen, het milieu en het klimaat".

Bron: TotalEnergies (2022)

Actief rentmeesterschap

Aantal actieve engagements en geografische spreiding

918

aantal ondernemingen in
portefeuille

140

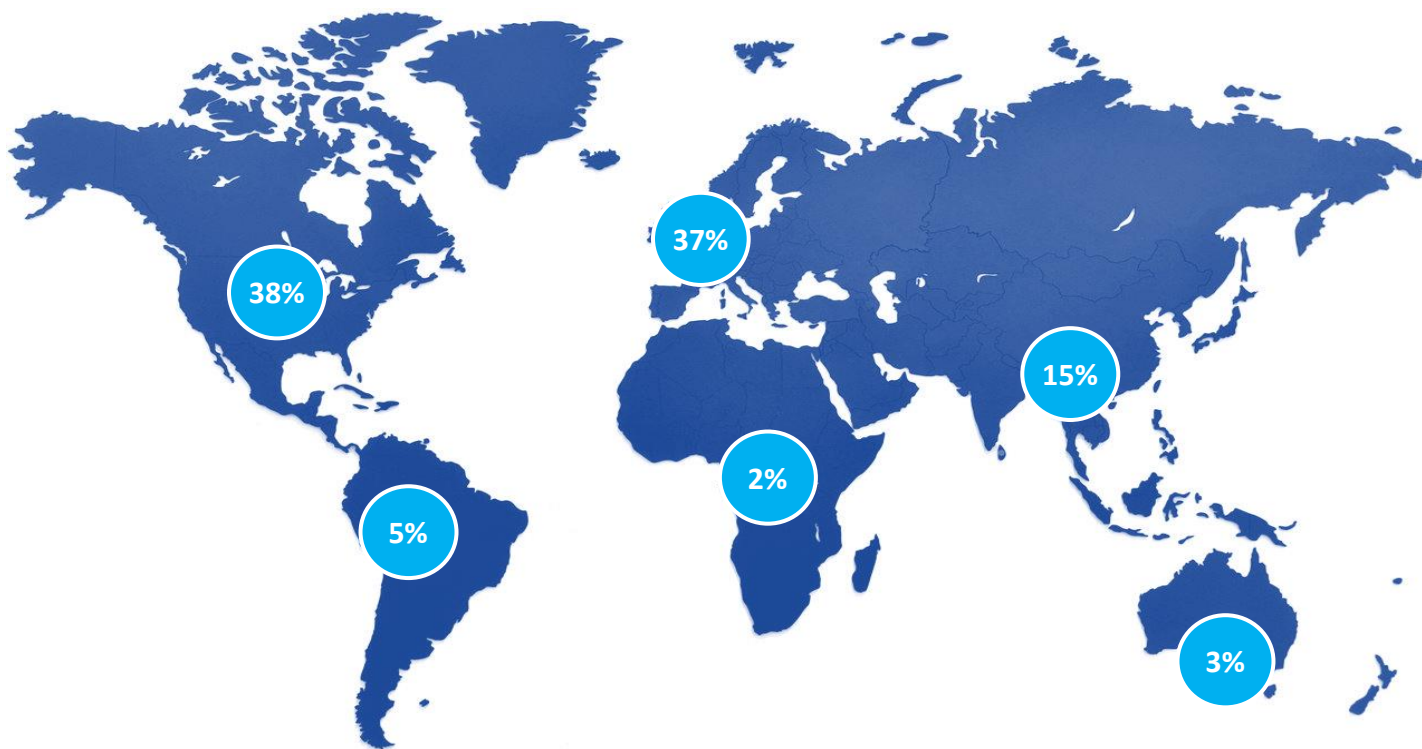
aantal ondernemingen
waarmee wordt geëngaged

240

actieve engagements

15%

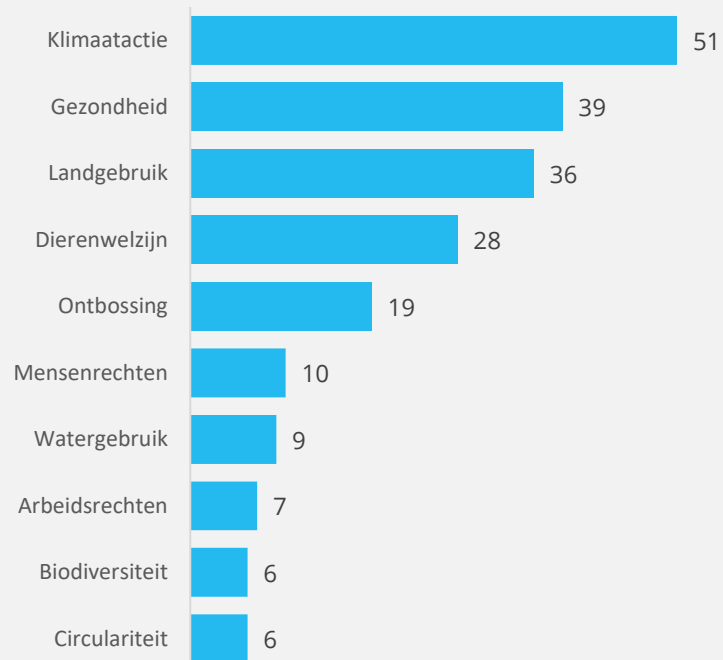
percentage van
portefeuille waar
engagement mee wordt
gevoerd

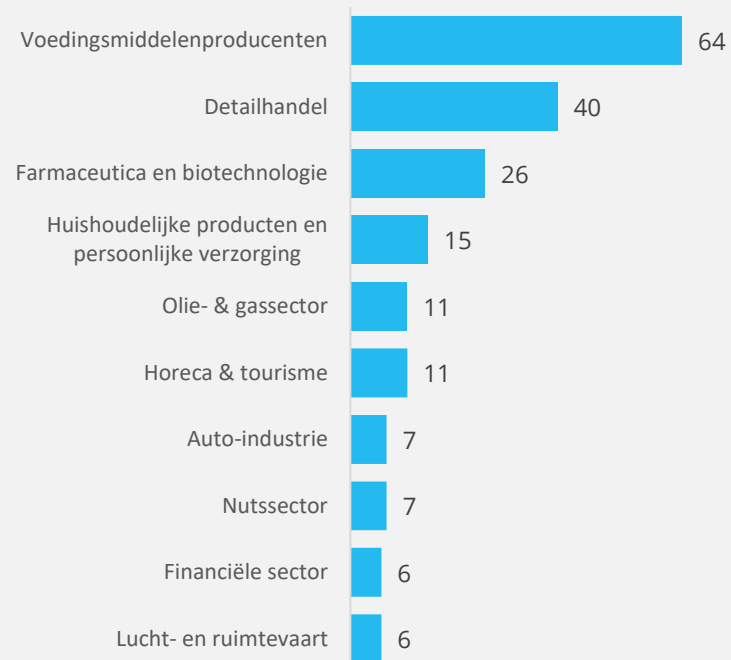
Actief rentmeesterschap

Onderwerpen en sectoren van engagements

Top 10 onderwerpen (aantal)

Top 10 sectoren (aantal)

Actief rentmeesterschap

Voortgang van engagements

Voortgang over de afgelopen 3 maanden*

Mijlpaal	Beschrijving	Aantal	Delta
0	Doelstellingen vastgesteld en onderneming benaderd*	118	-1
1	onderneming bevestigt ontvangst correspondentie	16	0
2	Doelstellingen besproken met de onderneming	9	0
3	Engagement in uitvoering	97	-1
	Doelstellingen bereikt	0	
	Engagement niet succesvol	0	

Er wordt niet langer namens VGZ engagement gevoerd met Lotte Chemical Corporation, een chemisch bedrijf uit Zuid-Korea, omdat er door VGZ niet langer in het bedrijf wordt belegd.

* Collectieve engagements zijn gecategoriseerd onder mijlpaal 0

Actief rentmeesterschap

Bedrijven en onderwerpen van engagements

#	Bedrijf	Onderwerp
1	3m Co	Waterverbruik
2	Abbvie Inc	Gezondheid
3	Activision Blizzard Inc	Arbeidsrechten
4	Adobe Sys Inc	Belastingen
5	Air Liquide Sa	Klimaatverandering
6	Amazon.com Inc	Dierenwelzijn, Landgebruik, Biodiversiteit, Circulariteit, Arbeidsrechten
7	Amgen Inc	Belastingen
8	Anta Sports Prod	Leefbaar loon
9	Apple Inc	Belastingen
10	Asml Holding Nv	Belastingen
11	Astellas Pharma	Gezondheid
12	Astrazeneca Plc	Gezondheid, Gezondheid
13	Basf Se	Klimaatverandering, Ontbossing
14	Bayer Ag-reg	Gezondheid, Klimaatverandering, Belastingen
15	Berkshire Hathaway Inc.	Klimaatverandering
16	Bouygues Sa	Arbeidsrechten
17	Bp Plc	Klimaatverandering
18	Brf Sa	Dierenwelzijn, Product & klantintegriteit, Landgebruik
19	Bristol-myer Sqb	Gezondheid
20	Campbell Soup Co	Gezondheid, Dierenwelzijn
21	Cargill Inc	Mensenrechten, Dierenwelzijn, Ontbossing
22	Carrefour Sa	Dierenwelzijn, Landgebruik, Landgebruik, Ontbossing
23	Caterpillar Inc	Klimaatverandering
24	Cemex Sab De Cv	Klimaatverandering
25	Cencosud Sa	Dierenwelzijn, Landgebruik
26	Cez As	Klimaatverandering
27	Charoen Pok Food	Dierenwelzijn
28	China Resources Pharmaceutical Group Ltd	Dierenwelzijn
29	China Steel Corp	Klimaatverandering
30	Cia De Saneamento Basico Do Estado De Sao Paulo	Waterverbruik
31	Cia Siderurgica Nacional Sa	Landgebruik
32	Citigroup Inc	Corruptie
33	Cnooc	Klimaatverandering
34	Coca Cola Femsa Sab De Cv	Waterverbruik
35	Coca-cola Co/the	Gezondheid, Klimaatverandering, Gezondheid

Actief rentmeesterschap

Bedrijven en onderwerpen van engagements

#	Bedrijf	Onderwerp
36	Colgate-palmolive Co	Klimaatverandering, Ontbossing
37	Cosan Sa Industria E Comercio	Mensenrechten
38	Costco Wholesale	Dierenwelzijn, Landgebruik, Landgebruik, Ontbossing
39	Credit Suisse Group AG	Corruptie
40	Ctbc Financial	Klimaatverandering
41	Cummins Inc	Klimaatverandering
42	Cvs Gezondheid Corp	Biodiversiteit
43	Daiichi Sankyo	Gezondheid, Belastingen
44	Daikin Industries Ltd	Klimaatverandering
45	Danone Sa	Gezondheid, Dierenwelzijn, Klimaatverandering, Landgebruik, Landgebruik, Ontbossing, Gezondheid
46	Dowdupont Inc	Klimaatverandering, Ontbossing
47	Dr Pepper Snappl	Gezondheid
48	Duke Energy Corp	Klimaatverandering
49	E.on Se	Klimaatverandering
50	Ebay Inc	Belastingen
51	Eli Lilly & Co	Gezondheid
52	Enel Spa	Klimaatverandering
53	Engie Sa	Klimaatverandering
54	Equinor Asa	Klimaatverandering, Klimaatverandering
55	Exelon Corp	Klimaatverandering
56	Exxon Mobil Corp	Klimaatverandering
57	Facebook Inc-a	Cyber Security
58	Ford Motor Co	Klimaatverandering
59	Formosa Petro	Klimaatverandering
60	General Electric	Klimaatverandering, Mensenrechten
61	General Motors C	Klimaatverandering
62	Gilead Sciences	Gezondheid
63	Glaxosmithkline Plc	Gezondheid
64	Glencore Plc	Klimaatverandering
65	Gold Fields Ltd	WATERVERBRUIK
66	Gruma Sab De Cv	Product & klantintegriteit
67	Grupo Bimbo-a	Gezondheid, Dierenwelzijn, Landgebruik
68	Harmony Gold Mining Company Ltd	WATERVERBRUIK
69	Hershey Co/the	Mensenrechten, Dierenwelzijn, Landgebruik, Ontbossing
70	Hitachi Ltd	Klimaatverandering

Actief rentmeesterschap

Bedrijven en onderwerpen van engagements

#	Bedrijf	Onderwerp
71	Home Depot Inc	Leefbaar loon
72	Hon Hai	Klimaatverandering, Belastingen
73	Honda Motor Co Ltd	Klimaatverandering
74	Hsbc Holdings Plc	Klimaatverandering
75	Hyundai Motor-2	Klimaatverandering
76	Iberdrola Sa	Klimaatverandering
77	Impala Platinum	Waterverbruik
78	Intel Corp	Belastingen
79	Jd.com Inc	Disclosure
80	Kellogg Co	Gezondheid, Landgebruik, Gezondheid
81	Kering	Leefbaar loon
82	Klabin S.a.	Waterverbruik
83	Koninklijke Ahold Delhaize Nv	Dierenwelzijn, Landgebruik, Biodiversiteit, Landgebruik
84	Kraft Heinz Co/the	Gezondheid, Dierenwelzijn, Landgebruik, Landgebruik, Gezondheid
85	Kroger Co/the	Dierenwelzijn, Landgebruik, Biodiversiteit, Landgebruik
86	Lojas Renner Sa	Leefbaar loon
87	L'oreal Sa	Ontbossing
88	Marfig Global Foods SA	Dierenwelzijn, Landgebruik
89	Mcdonalds Corp	Dierenwelzijn, Landgebruik, Arbeidsrechten, Ontbossing, Ontbossing
90	Medtronic Plc	Product & klantintegriteit
91	Mercedes Benz Group	Klimaatverandering
92	Merck & Co Inc	Gezondheid, Gezondheid
93	Metro Bank & Tr	Belastingen
94	Microsoft Corp	Belastingen
95	Mitsui & Co	Ontbossing
96	Mondelez Inter-a	Gezondheid, Mensenrechten, Dierenwelzijn, Landgebruik, Landgebruik, Gezondheid
97	Mr Price Group Ltd	Arbeidsrechten
98	Mtn Group Ltd	Mensenrechten, Mensenrechten
99	Nestle Sa	Gezondheid, Mensenrechten, Dierenwelzijn, Klimaatverandering, Landgebruik, Landgebruik, Circulariteit, Ontbossing, Gezondheid
100	Nextera Energy	Klimaatverandering
101	Nike Inc -cl B	Leefbaar loon, Landgebruik
102	Novartis Ag	Gezondheid
103	Novo Nordisk A/s	Gezondheid
104	Occidental Pete	Klimaatverandering
105	Panasonic Corp	Klimaatverandering, Mensenrechten

Actief rentmeesterschap

Bedrijven en onderwerpen van engagements

#	Bedrijf	Onderwerp
106	Pepsico Inc	Gezondheid, Klimaatverandering, Circulariteit, Landgebruik, Ontbossing, Gezondheid
107	Pfizer Inc	Gezondheid, Gezondheid
108	Procter & Gamble Co/the	Klimaatverandering, Circulariteit, Ontbossing
109	Roche Holding Ag	Gezondheid
110	Royal Dutch Shell Plc	Klimaatverandering
111	Rumo Sa	Mensenrechten
112	Sanofi	Gezondheid
113	Sap Se	Belastingen
114	Scottish & Southern Energy	Klimaatverandering
115	Seven & I Holdin	Dierenwelzijn, Biodiversiteit, Landgebruik
116	Sibanye Stillwater Ltd	Waterverbruik
117	Siemens Ag	Klimaatverandering
118	Sk Holdings Co Ltd	Mensenrechten
119	Sk Innovation	Klimaatverandering
120	Sodexo Sa	Dierenwelzijn
121	Southern Co/the	Klimaatverandering
122	Starbucks Corp	Dierenwelzijn, Arbeidsrechten, Circulariteit
123	Sun Art Retail Group Ltd	Landgebruik
124	Suzano Papel E Celulose Sa	Waterverbruik
125	Swedbank Ab	Product & klantintegriteit
126	Sysco Corp	Dierenwelzijn, Landgebruik
127	Takeda Pharmaceutical Co Ltd	Gezondheid
128	Target Corp	Dierenwelzijn, Biodiversiteit, Landgebruik
129	Tencent	Belastingen
130	Tesla Inc	Arbeidsrechten
131	Texas Instruments Inc	Belastingen
132	Tingyi	Ontbossing
133	Total Sa	Klimaatverandering
134	Toyota Motor	Klimaatverandering
135	Tyson Foods Inc	Dierenwelzijn, Ontbossing
136	Unilever Plc	Gezondheid, Dierenwelzijn, Klimaatverandering, Landgebruik, Landgebruik, Circulariteit, Landgebruik, Ontbossing, Gezondheid
137	Walmart Inc	Dierenwelzijn, Klimaatverandering, Landgebruik
138	Yonghui Superstores Co Ltd-A	Dierenwelzijn
139	Yum China Ho	Landgebruik, Ontbossing
140	Zoetis Inc	Gezondheid, Belastingen

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

Alle organisaties waarin VGZ belegt worden onderzocht op milieu-, sociaal en governance (ESG) onderwerpen. De beoordelingscriteria voor deze onderwerpen staan in het MVB-beleid van VGZ. Deze hebben betrekking op mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, milieuvervuiling, wapens, dierenwelzijn en klant- en productintegriteit. De beleggingsprincipes komen voort uit internationale verdragen, overeenkomsten en 'best practices'. Daarnaast beoordeelt VGZ of bedrijven de capaciteit hebben om zich aan te passen aan de lopende transities richting een duurzamere samenleving. Bedrijven die deze capaciteit ontberen, creëren financiële risico's voor de beleggingsportefeuilles. De volledige uitsluitingslijst is beschikbaar op de website van VGZ.

Ondernemingen

De volgende ondernemingen zijn dit kwartaal uitgesloten door VGZ op basis van de reguliere screening:

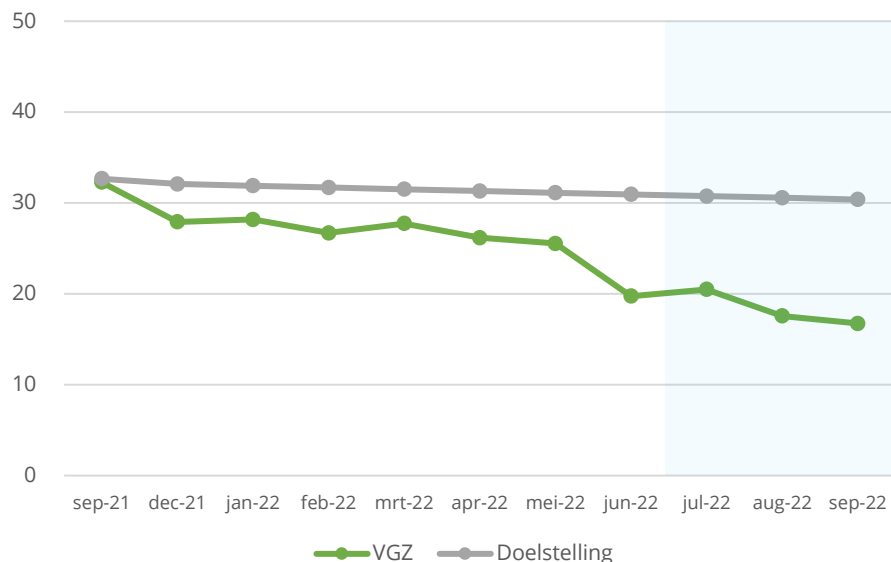
- **Constellation Energy Corp:** Constellation voldoet niet aan de verwachtingen over hoe bedrijven op een veilige manier omgaan met chemicaliën. Het bedrijf is actief in nucleaire energie maar laat geen inspanningen zien om de risico's in verband met het gebruik, de verwijdering van radioactief afval tegen te gaan en de dialoog aan te gaan met de oppositie vanuit de gemeenschap.
- **Polyus PAO / Polyus Finance:** Polyus is een Russische goudproducent. Door de invasie van Rusland in Oekraïne, is de eigenaar Palankov Akhmet Magomedovich op de Britse sanctielijst gekomen. Hoewel dit geen hard criterium is om het bedrijf uit te sluiten, zijn er aanvullende overwegingen die VGZ heeft doen besluiten toch tot uitsluiting over te gaan. Zo heeft het bedrijf geen meerderheid van onafhankelijke bestuurders en is het niet transparant over de relatie met de controlerende aandeelhouder. Polyus heeft daarom de status 'onacceptabel gedrag' gekregen.

ACTIAM heeft de beschikking gekregen tot meer informatie over bedrijven gerelateerd aan tabaksproducten en aan gokbedrijven. Hierdoor is het aantal bedrijven wat officieel bij deze activiteiten betrokken is, flink toegenomen. Daartoe zijn deze bedrijven toegevoegd aan de uitsluitingslijst, maar dit heeft geen effect gehad op de portefeuilles van VGZ omdat al niet in deze bedrijven werd belegd.

Doelstellingen

Voortgang op doelstellingen*

CO₂e-voetafdruk (in tonnen, scope 1 en 2) per miljoen belegde euro

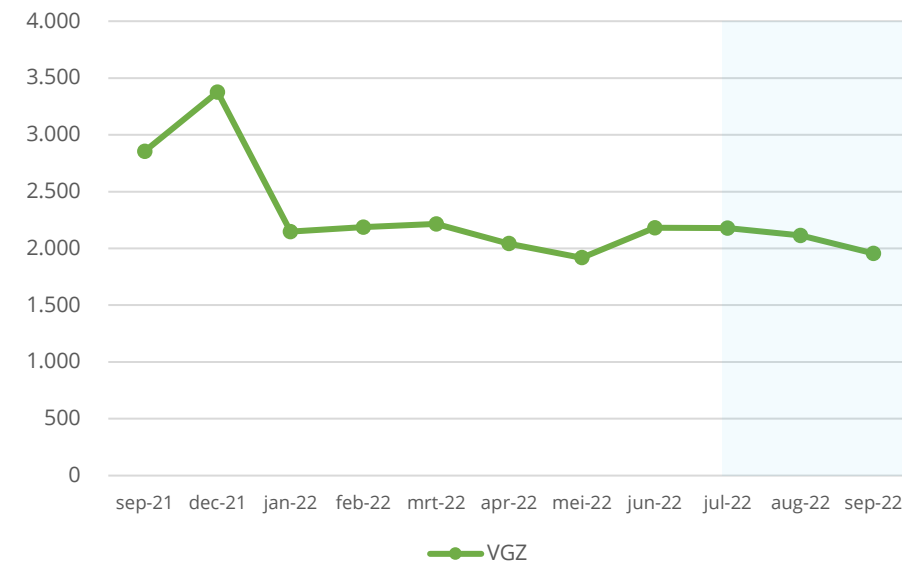

VGZ streeft ernaar om, in lijn met het 1,5 gradenscenario, klimaatneutraal te beleggen in 2050. Als tussendoel voor 2030 streeft VGZ naar een netto CO₂e-reductie van 50%.

In de afgelopen 3 maanden is de CO₂e-voetafdruk van VGZ met 15% gedaald ten opzichte van juni 2022. Dit is het gevolg van verbeterde uitstootdata, bijvoorbeeld voor de Nederlandse Netbeheerder Enexis die voor 0,27% in portefeuille zit. Voorheen werd de uitstoot van dit bedrijf geschat op basis van sectorgemiddelden. De daling van 15% is daarmee deels niet het gevolg van daadwerkelijke uitstootreductie in de tastbare wereld. In de nabije toekomst zullen we onderzoeken hoe we een zo natuurgetrouw mogelijk beeld kunnen schetsen van het daadwerkelijke verloop van de CO₂e-voetafdruk van de beleggingsportefeuille.

- De ontwikkeling van de uitstootcijfers in deze kwartaalrapportage wijkt af van het jaarverslag omdat in laatstgenoemde een inflatiecorrectie wordt toegepast.
- Data bron MSCI: Certain information © 2022 MSCI ESG Research LLC. Reproduced by permission.

Waterverbruik (liters) per miljoen belegde euro

Hoewel VGZ nog een doelstelling heeft gedefinieerd voor het waterverbruik van bedrijven met activiteiten in waterschaarse gebieden, neemt het deze indicator wel mee in haar beleggingsbeslissingen en monitort VGZ de ontwikkeling van het waterverbruik in de portefeuille

In de afgelopen 3 maanden is het waterverbruik van ondernemingen in de portefeuilles van VGZ met activiteiten in waterschaarse gebieden relatief stabiel gebleven: -1% ten opzichte van juni 2022.

Disclaimer

actiam

ACTIAM N.V. en ACTIAM Sense B.V. (gezamenlijk ACTIAM) streven ernaar om nauwkeurige en actuele informatie te verstrekken uit betrouwbare bronnen. ACTIAM staat echter niet in voor de juistheid en volledigheid van de informatie die in dit document wordt gegeven (hierna te noemen: Informatie). De Informatie kan technische of redactionele onnauwkeurigheden of typografische fouten bevatten. ACTIAM geeft geen garanties, expliciet of impliciet, met betrekking tot de vraag of de Informatie juist, volledig of actueel is. ACTIAM is niet verplicht om de Informatie aan te passen of om onnauwkeurigheden of fouten te corrigeren.

De ontvangers hiervan kunnen geen rechten ontleen aan deze Informatie. De Informatie in deze presentatie is gebaseerd op historische gegevens en is geen betrouwbare bron voor het voorspellen van toekomstige waarden of koersen. De Informatie is vergelijkbaar met, maar mogelijk niet identiek aan de informatie die door ACTIAM voor interne doeleinden wordt gebruikt. ACTIAM garandeert niet dat de kwantitatieve opbrengsten / winsten of andere resultaten met betrekking tot de verstrekte Informatie gelijk zullen zijn aan de potentiële winsten en resultaten volgens de prijsmodellen van ACTIAM.

Het is niet toegestaan de Informatie te vermenigvuldigen, reproduceren, distribueren, verspreiden of tegen vergoeding beschikbaar te stellen aan derden, of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder de voorafgaande uitdrukkelijke, schriftelijke, toestemming van ACTIAM.

De bespreking van risico's met betrekking tot Informatie kan niet worden beschouwd als een volledige opsomming van alle terugkerende risico's. De Informatie mag door de ontvanger niet worden geïnterpreteerd als zakelijk, financieel, investeringsadvies, hedging-, handels-, juridisch, regulerend, fiscaal of boekhoudkundig advies. De ontvanger van de Informatie is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de Informatie. De beslissingen op basis van de Informatie zijn voor rekening en risico van de ontvanger.

De Informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele en institutionele beleggers in de zin van artikel 1:1 van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en is niet bestemd voor US Persons als gedefinieerd in de United States Securities Act of 1933 en mag niet gebruikt worden voor het werven van investeringen of inschrijven op effecten in landen waar dit niet is toegestaan door de lokale toezichthouder of wet- en regelgeving.

Met betrekking tot diensten verleend door ACTIAM N.V.:

De Informatie is uitsluitend opgesteld ter informatie en is geen aanbod (of uitnodiging):

- om effecten of een ander beleggingsproduct te kopen of verkopen
- om deel te nemen in een handelsstrategie;
- tot het verlenen van een beleggingsdienst.

“Although VGZ Zorgverzekeraar NV information providers, including without limitation, MSCI ESG Research LLC and its affiliates (the “ESG Parties”), obtain information (the “Information”) from sources they consider reliable, none of the ESG Parties warrants or guarantees the originality, accuracy and/or completeness, of any data herein and expressly disclaim all express or implied warranties, including those of merchantability and fitness for a particular purpose. The Information may only be used for your internal use, may not be reproduced or disseminated in any form and may not be used as a basis for, or a component of, any financial instruments or products or indices. Further, none of the Information can in and of itself be used to determine which securities to buy or sell or when to buy or sell them. None of the ESG Parties shall have any liability for any errors or omissions in connection with any data herein, or any liability for any direct, indirect, special, punitive, consequential or any other damages (including lost profits) even if notified of the possibility of such damages.”

Bijlage 1

Typen impact investeringen

Niet alle impact investeringen hebben evenveel impact. Bij VGZ onderscheiden we daarom drie soorten impact investeringen:

1. **Soft impact:** beleggingen met lage additionaliteit, bijv. aandelen in beursgenoteerde bedrijven. Doorgaans hebben deze diverse activiteiten en zijn ze reeds goed gefinancierd. Dit is meer beleggen in plaats van investeren, in de markt wordt dit ook wel alignment (met de SDG's) in plaats van impact genoemd.
2. **Medium impact:** beleggingen met enige additionaliteit, waarbij de 'use of proceeds' gespecificeerd is, zoals bijvoorbeeld bij Impact-bonds die aan de geldende marktstandaarden (Green Bond Principles) voldoen.
3. **High impact:** beleggingen met duidelijke additionaliteit, zoals belangen in niet-beursgenoteerde bedrijven met een duidelijke focus en waarbij de financiering/investering door VGZ echt een verschil maakt. Hoe dichter de investeerder tegen de bedrijfsactiviteiten aan zit en hoe meer inbreng er is, hoe meer de impact kan worden aangemerkt als zijnde afkomstig van VGZ.

Additionaliteit

Centraal begrip bij impact investeren: de mate waarin de investering een verschil maakt in uitkomst voor de maatschappij. Anders gezegd: de notie dat de impact niet zou zijn gegenereerd zonder de specifieke investering in kwestie.

